

Donaties

Uw bijdrage kunt u overmaken op Rabobank IBAN nr NL94 RABO 0122 1181 62 t.n.v. St. Papua Erfgoed, Leiden

o.v.v. • 'gift' of 'donatie'

Wij kunnen u ook adviseren over periodieke schenkingen en/of erfstellingen of legaten.

Comité van Aanbeveling

Dr. Anna-Karina Hermkens
Postdoctoral research fellow
Australian National University
en Macquarie University,
Sydney

Prof.dr. Suzan Legêne
Hoogleraar politieke
geschiedenis, Vrije
Universiteit Amsterdam,
Voorzitter werkgroep cultuur,
Nationale UNESCO Commissie
en oud-hoofd museale zaken,
Tropenmuseum Amsterdam

Prof.dr. Pamela Pattynama
Bijzonder hoogleraar Indische
literatuur en cultuur,
Universiteit van Amsterdam

Drs. Vien Sawor,
vm. hoofdredacteur West
Papua Courier,
bid manager

Dr. Jaap Timmer
Senior lecturer Anthropology
Macquarie University, Sydney

Drs. Dirk Vlasblom journalist
NRC Handelsblad,
antropoloog en historicus
m.b.t. Papua

Dhr. Joop van Zijl radio- en
televisiejournalist, o.a.
Redactie NOS

Pace Nieuws

Het is fijn te kunnen melden dat het bestuur met twee bijzonder kundige adviseurs is versterkt. Mevrouw mr. Fadjar Schouten-Korwa is, als hier geboren Papua, al decennia actief in het opkomen voor de belangen van West-Papua. En dr. Jos van Beurden is dé expert op het terrein van het teruggeven van cultureel erfgoed aan de culturele gemeenschappen van herkomst. Ook vanaf deze plaats heten we hen van harte welkom.

In mei zijn ook belangrijke stappen in het proces van de toekomstige repatriëring gezet. Met de komst van Enrico Kondologit, de directeur van het Loka Budaya Museum in Abepura konden concrete stappen op deze weg doorgesproken en afgesproken worden. Omdat in Leiden tegelijk ook twee mensen van de Tracing Patterns Foundation uit de VS in Leiden waren, konden we uit de eerste hand veel leren over het voorbereidend werk en de logistiek dat met een dergelijke repatriëring gepaard gaat.

Verder nog een mythe uit het Tabi gebied rond Jayapura en Sentani van de hand van onze voorzitter, een kennismaking met het Asmat museum in Agats, zuidelijk deel West-Papua en vier manieren om ons werk, en in het bijzonder de repatriëring, te ondersteunen. Veel leesplezier.

BESTUUR VERSTERKT

Mr. Fadjar Schouten-Korwa

Het bestuur van onze stichtingen is recent versterkt met twee deskundigen als adviseurs, in deze belangrijke fase van repatriëring van de collectie naar West-Papua. Allereerst is Fadjar Schouten-Korwa toegetreden. Als in Nederland opgegroeide Papua in de diaspora en jurist, heeft zij zich al heel lang ingezet voor de Papua zaak. Zij is voorzitter van stichting Samenwerkende Organisaties voor West-Papua en kan de stem van de Papua gemeenschap in Nederland in ons werk verwoorden.

Dr. Jos van Beurden

Ook Jos van Beurden is bereid met zijn adviezen het

bestuur bij te staan. Jos is dé expert op het gebied van repatriëring van koloniaal erfgoed in binnen- en buitenland en heeft een indrukwekkende ervaring op dit specifieke gebied opgebouwd. Bij de collectie van Papua Erfgoed gaat het weliswaar niet over 'roofkunst' zoals dat in sommige teruggaves uit collecties van grote musea aan de orde is, maar processen van onderhandeling en de logistiek achter repatriëring zijn hem als geen ander bekend. Het is fijn dat we met de kennis en kunde van Fadjar en Jos in deze fase ons voordeel kunnen doen.

Enrico met Feije, Peter en Rogier

Bezoek van directeur Museum Loka Budaya

In mei bezocht Enrico Kondologit, de directeur van het Museum Loka Budaya van de Cendrawasih Universiteit in Abepura, Nederland. Een goede gelegenheid om een aantal zaken door te spreken. De directeur en conservator van het Museum is druk met repatriëringsprogramma's vanuit Amerika en Duitsland. Vooral het proces van het retour komen van de Hampton collectie uit de VS, geeft hem veel actuele ervaring met zulke processen. De logistiek is in handen gegeven van een onderneming die aanbevolen is door het Ministerie van Onderwijs en Cultuur, dat zelf ook een rol in het proces heeft. Transport vormt niet het grootste probleem.

Verder drong hij aan tot vernieuwing van de Memory of Understanding (MoU), die voor het vergunningstraject een belangrijke factor zal zijn. Voorts is de toegankelijkheid en volledigheid van de lijst toe te zenden artefacten van eminent belang.

Kortom er ligt het nodige aan huiswerk voor de vrijwilligers van onze stichting te wachten.

Doelgroep voor de repatriëring

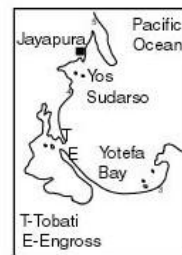
Tracing Patterns

Het Amerikaanse Tracing Patterns is de organisatie die de repatriëring van de Hampton collectie uitvoert. Twee mensen van deze organisatie waren ook in Leiden voor de grote Papua tentoonstelling in het Wereldmuseum daar. Twee bestuursleden, Peter en Rogier, spraken met Chris Buckley en Sandra Sardjono over hun ervaringen. Ze onderstreepten het belang van goede beschrijvingen en nummering niet alleen voor de toegangen, maar ook in beperktere vorm voor de transportlijsten. Ze waren namens hun organisatie ter voorbereiding in Papua geweest en toonden beelden van de workshop voor aankomend museumtalent. Nuttige voorbeelden van benodigde documenten werden gedeeld. Een waardevolle ontmoeting dus.

Een verhaal uit Tabi

Een verhaal uit Tabi, het land van de zon.

De oorspronkelijke bewoners van het gebied rond Jayapura, het oude Hollandia spreken veel zeer verschillende talen.

Groep 1.

1. Yotafa-talen (Austronesische talen, dwz. verwant aan Indonesische talen) in Tobati en Engross in de Yotefabaai, in Kayu Pulau, Kayu Batu en Hamadi in de Yos Sudarso (= Humboldt) baai, en in Ormu - noordkust van Dafonsoro (= Cycloop gebergte).
2. Sentani-talen (een talenfamilie uit het enorme "phylum" van Trans Papua Talen)
 - a. in Nafri (een dorp aan de Yotefabaai),
 - b. in dorpen in en om het Sentanimeer,
 - c. in de kustdorpen ten noordwesten van het Dafonsoro gebergte, en in de kustdorpen van Tanah Merah ten westen daarvan,
 - d. En verwant met deze, de drie Nimboran talen in de dorpen ten westen van het Sentanimeer (Nimboran-, Kentuk- en Gresi-dorpen). Ondanks hun verschillen zijn er ook veel overeenkomsten tussen de gemeenschappen in deze regio. Met hun onderlinge overeenkomsten onderscheiden ze zich dan weer van gemeenschappen verder weg. Ze kennen elkaar goed. Hun semi-erfelijke leiders (twee "concurrerende" leiders in ieder dorp, één voor west en één voor oost, of een jongere en een oudere "broer") huwden met familieleden van leiders uit andere dorpen. De gemeenschappen kenden elkaar. Er waren onderlinge afspraken over rechten en territoria. Al deze gemeenschappen gebruikten stenen bijlen en kralen als bruidsprijs. Allemaal zien ze de zon (Tab of Wai) als degene die orde aanbrengt in het bestaan.

Achter de zon vinden we bij hen allen nog een andere notie: die van de oude grootmoeder, uit wie alles voortkomt, de oermoeder/baarmoeder (gesymboliseerd door ringen - gemaakt van schelpen - die aan dansschorten en ceremoniële draagtassen worden bevestigd).

Danschort geelvinkbaai
(collectie Papua Erfgoed)

Allemaal kennen ze verhalen, liederen en dansen over de zoon van de zon, bringer van vrede. Ze hadden conische culthuizen die ze overnamen van volken in het Sepikgebied in het oosten. Allemaal kennen ze verhalen en liederen over de oudere broer Depun (van Dafonsoro) en de jongere broer Kimani, verdreven door Depun, vertrokken naar het land van de voorouders in het westen, met medeneming van het geheim (= de "sleutel") van het leven. Verhalen over "de twee broers" (Depun&Kimani, Jubewi&Junon, Kuri&Pasai) nemen een belangrijke plaats in, in de mythologie van veel Papua-volken.

Aardenwerken pot uit Kayu Batu
(collectie Papua Erfgoed)

Hieronder een verhaal over twee broers uit de traditie van de clan Pui uit het dorp Kayu Batu, het enige dorp in de wijde omtrek waar men aardewerken potten en schalen maakten voor sago

en dergelijke. Het verhaal werd opgetekend door K.W.Galis in zijn boek "Papua's van de Humboldbaai" uit 1955, hem verteld door iemand van de clan Pui uit Kayu Batu.

De eerste mens heette Serachi. Zijn zoon Sjahamadi had twee vrouwen en kreeg drie kinderen, een meisje (Chenai) en twee jongens. De oudste was Tiache (Paradijsvogel) en de jongste Tjabo (Witte kakatoe). Er waren 16 clans en dus veel mensen. Daardoor kwam er honger. Ze konden geen feesten meer geven. Tjabo wilde daar wat aan doen en vertelde Tiache dat hij weg ging maar dat ze, als ze een teken ontvingen, naar een bepaalde kaap moesten gaan, waar ze dingen zouden vinden waar ze groot voordeel van zouden hebben.

Tjabo vertrok samen met zijn hond Apu naar Sentani, maar daar hielpen ze hem niet. Toen ging hij naar Ormu, waar hij Sirwai ontmoette (de Sirwai is een zeer belangrijke mannelijke vooroudernaam aan de hele noordkust van Dafonsoro. Zijn vrouwelijke tegenhanger wordt Sirmén genoemd). Sirwai was met zijn dorpingen stenen bijlen aan het maken (de stenen bijlen uit Ormu, groen van kleur, zijn in de hele regio bekend en zeer geliefd als bruidsprijs).

Groene bijsteen
(collectie Zendingserfgoed)

Sirwai zag dat het werk niet opschoot, stuurde zijn mensen naar het dorp. Hij bleef. Toen kwam Tjabo tevoorschijn. Sirwai hield Tjabo verborgen maar gaf hem 's nachts wel te eten.

Tjabo vroeg hem om een prauw en een peddel. Die kreeg hij, en nog in de nacht voer Tjabo de zee op om terug te varen richting Kayu Batu. Aangekomen bij kaap Tu ging Tjabo niet verder. Hij vernielde de prauw, ging baden en klom de kaap op. Op de top keek hij naar oost en west, naar noord en zuid. Toen begon de aarde verschrikkelijk te beven; bliksem spleet de aarde open en Tjabo verdween samen met zijn hond in de aarde. Alleen wat door bloed rood gekleurde aarde en een vlakke wrijfsteen (een "ketjabo") bleven van hem over.

Tiache bemerkte de aardbeving en herinnerde zich dat zijn broer had gesproken over een teken op de kaap. Samen met zijn vrouw ging hij er heen, vond de stukgeslagen prauw. Ze volgden de sporen en vonden de plek waar Tjabo was verdwenen. Ze namen de wrijfsteen (nodig voor het kneden van klei) en wat van de rode aarde mee, en ook nog wat zand. Terug in het dorp kneden ze de klei en bakten ze de aarde tot een pot. Tiache riep de mensen bij elkaar, vertelde wat er was voorgevallen, liet de pot zien en zei: "Nu hebben we dingen gekregen waarmee we in ons levensonderhoud kunnen voorzien (potten ruilen tegen voedsel).

Later veranderde zijn dochter Chenai zelf in een grote aarden kruik. Die kruik bromde als er een sterfgeval was in de clan Pui.

Feije Duim, 2026

Aardenwerken bewaarpot uit Kayu Batu
(collectie Papua Erfgoed)

De Nieuwsbrief liever digitaal in plaats van per post ?

Wanneer u voortaan de Nieuwsbrief liever per email wilt ontvangen, laat het ons weten: Email van de redactie is huublems81@gmail.com

Asmat Museum - Agats

Het Asmat Museum van Cultuur en Vooruitgang (Indonesisch : Museum Kebudayaan dan Kemajuan Asmat) is gevestigd in de stad Agats in Zuid-Papoea, Indonesië. Het werd in 1969 bedacht door de katholieke kruisvaarder-missionaris Frank Trenkenschuh als een manier om traditionele Asmat-kunst te behouden en tegelijkertijd economische mogelijkheden te bieden aan het Asmat-volk. Het werd officieel geopend op 17 augustus 1973.

Een tweede Asmat-museum, het American Museum of Asmat Art, dat in 1995 werd geopend aan de Universiteit van St. Thomas in St. Paul , Minnesota door de initiatiefnemer in Agats, is te zien als een soort dependance. Het museum in Agats wordt gerund door en is eigendom van het Agats-Asmat Rooms-katholieke diocese en beperkt zich tot kunst uit de eigen regio.

Zaal in het Asmat Museum

Zij organiseert ook een jaarlijks festival waarin kunstenaars nieuw werk tonen. Op die manier gaat deze oude kunst niet verloren, maar wordt ze ook in stand gehouden en aan jongere generaties doorgegeven. Ook dit museum wordt als partner voor de repatriëring gezien.

Het museumgebouw

Draag ook bij aan het repatriëren van Papua Erfgoed naar de Musea in Tanah Papua!

U weet dat het streven van Papua Erfgoed is om de collectie van ca. 2000 artefacten binnen vijf jaar naar Papua terug te brengen als daarvoor de Museale infrastructuur toereikend zal zijn. Daarvoor zal behoorlijk geld nodig zijn. Wilt u hieraan uw steentje bijdragen. Doneer dan met vermelding 'Terug naar Papua'.

Hoe kunt u ons steunen

Mensen vragen ons regelmatig hoe ze ons kunnen steunen, om het repatriëringsprogram te kunnen realiseren.

Dat kan natuurlijk door het overmaken van een gift voor dit doel op NL94 RABO 012 211 81 62 t.n.v. Stichting Papua Erfgoed. Dat kan eenmalig, maar het kan ook, zoals velen van u doen, jaarlijks. Papua Erfgoed is een Culturele ANBI, zodat u extra belastingaftrek geniet.

Maar u kunt dit ook voor ten minste vijf jaar afspreken door middel van een Overeenkomst Periodieke Gift in Geld. Daar zijn speciale standaardformulieren van de belastingdienst voor, die het eenvoudig maakt. Bovendien is deze gift voor het volledige bedrag aftrekbaar buiten de drempel of maximum aftrekmogelijkheid.

Het is ook mogelijk om Stichting Papua Erfgoed in uw testament op te nemen. U kunt dan een bepaald bedrag (legaat) of een bepaald deel van uw erfenis (erfdeel nalatenschap) voor ons werk bestemmen. Uw notaris kan u daarover adviseren en u kunt natuurlijk altijd met ons overleggen als u dat wilt. Alles wat uw testament aan ons toewijst, komt voor 100% bij ons terecht, want hierover wordt (net als over eenmalige of periodieke giften) geen schenk- of erfbelasting in rekening gebracht.

Er zijn dus genoeg mogelijkheden en schroom niet contact met ons op te nemen (huublems81@gmail.com of 06-53694828)

<i>Eenmalig geven</i>	<i>Jaarlijks geven</i>
<i>Periodieke gift</i>	<i>Legaat of erfstelling</i>